

Отлѣво изъ пълни съ дива прелестъ тъмни долове тече *Лурѣя*, която извира отъ фуниеобразни и необикновено дълбоки албански „морски очи“ (планински езера); лурийскитѣ албанци, католици и мусулмани сж независимо планинско племе.

Бѣли Дринъ извира отъ една кладенчообразна пещера при Жлѣбъ въ северо-албанскитѣ Алпи и тече отначало на изтокъ презъ Метоя, широка равнина съ много старо-сръбски градове, и граничеща съ Косово поле. Като завива между Шаръ и Бишрикъ на юго-западъ, той приема отлѣво дивия потокъ *Люма*, който се хвърля отъ Корабъ презъ грамадни скалисти врата, които споредъ албанското предание, сжщо както „Brèche de Roland“ въ Пиринеитѣ, били разсѣчени съ мечъ отъ нѣкой митически герой.

При село Брутъ или Ругова въ една величествена мѣстность се сливатъ двата Дрина. Срѣдъ грамадни планини и дълбоки гористи проломи се зеленѣе една мъничка равнина, покрита съ лизади и кукурузени полета (220 м.). На югъ се виждатъ тѣснинитѣ, изъ които излиза Черни Дринъ; на северо-изтокъ се намира дълбоката пукнатина, презъ която протича Бѣли Дринъ; на западъ се открива проходътъ, презъ който текатъ съединенитѣ води на дветѣ рѣки. Пътътъ отъ Призренъ за Шкодра минува по тия тъмни пустинни долини презъ три бележити каменни моста. Изпърво ще преминешъ Люма, четвъртъ часть по-нататкъ Бѣли Дринъ; следъ това подиръ половинъ часъ ще видишъ сливането на двата Дрина, а следъ единъ часъ още по-нататкъ ще преминешъ по голѣмия мостъ при Везирханъ презъ съединения Дринъ⁹⁴. По-нататкъ отъ пѣтя Дринъ се вижда само въ крайморската равнина, по-неже пѣтътъ оставя рѣката надѣсно въ дълбоката пропастъ и върви нагоре по планинитѣ. „Нито единъ пѣтъ не минува презъ тоя пущинакъ, нито една ладия не е преплувала тамъ. Никой не може каза, дали има тамъ водопади или прагове. Колко важно и заедно съ това колко смѣло би било пѣтуването на изследвача по тия пропасти при южния склонъ на Алпитѣ“. Тѣй писалъ Гризебахъ презъ 1841 година. Бие сжщо тѣй предлагалъ да се направи опитъ за пѣтуванe по Дринъ — или надолу отъ Охридското езеро или нагоре отъ Шкодра — съ единъ малкъ параходъ⁹⁵. Такова пѣтуване предприелъ австрийскитъ консулъ Ханъ презъ 1863 година чрезъ две лодки съ весла отъ Шкодра; ала праговетѣ скоро го принудили да се върне назадъ. Тѣснинитѣ на Дринъ се простиратъ надлъжъ около 20 мили. Вълнитѣ летятъ съ страшенъ шумъ между грамаднитѣ оголени сиви скалисти стени, на мѣста досущъ оголени отъ падането на леда. На много мѣста скалитѣ отвесно се спущатъ направо въ рѣката, тѣй че небето се съзира само въ видъ на тѣсна ивица. Ехото се отразява въ продължение на много секунди между дивитѣ скали. Тукъ нѣма водопади, ала има много прагове. Надъ високитѣ стени на долината сж разположени албанскитѣ селища, жителитѣ на които се спущатъ надолу по течението на кози мѣхове, напълнени съ въздухъ. Налѣво отгоре лежи мѣстността Дукаджинъ, надѣсно Хаси, Грасничъ и Пулати (средновѣков. Пилотъ).

Въ крайморската равнина Дринъ влиза презъ голѣми скалисти врата и бавно се влачи къмъ морето; успоредно съ него тече отъ Шкодренското езеро *Бояна*. Презъ зимата на 1858—1859 година Дринъ си е прокопалъ ново корито къмъ Бояна, така че той сега се влива въ морето на две мѣста: при града Лешъ и чрезъ Бояна. Това не е първата промѣна на неговото корито — нѣщо, което се доказва не само съ геологичния строежъ на равнината, но и съ означаването на старото корито въ картата на Коронели (1688 г.) и съ едно мѣсто у Ливия⁹⁶.

Така е устроена повърхнината на оная страна, която е била поприще на толкова разнообразно смѣняващи се културни състояния и на толкова многоразлични събития, на чието описание сж посветени следнитѣ страници.